ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 26. martā [1]

Lieta C-89/14

A2A SpA
pret
Agenzia delle Entrate

(Corte suprema di cassazione (Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Valsts atbalsts — Lēmums par nelikumīga atbalsta atgūšanu — Šai atgūšanai piemērojamā procentu aprēķināšanas metode — Regula (EK) Nr. 794/2004 — 11. pants — Salikti procenti — 13. pants — Spēkā stāšanās datums — Valsts tiesību akti, kuros ir atsauce uz Regulu (EK) Nr. 794/2004, paredzot saliktu procentu piemērošanu — Noteikumi, kas nav piemērojami ratione temporis lēmumam par atgūšanu — Savienības tiesību vispārējie principi

I – **Ievads**

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas Tiesas kancelejā iesniegts 2014. gada 21. februārī, radās tiesvedībā starp *A2A SpA* (turpmāk tekstā – "A2A") un *Agenzia delle Entrate* (Ieņēmumu dienests) saistībā ar tāda atbalsta atgūšanu no *A2A*, kas ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmumu 2003/193/EK attiecībā uz Itālijas komunālo pakalpojumu uzņēmumiem ar valsts kapitāla pārsvaru piešķirto valsts atbalstu nodokļu atbrīvojuma un aizdevuma ar labvēlīgākiem nosacījumiem veidā [2].

2. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai [3], 14. panta un Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Regulu Nr. 659/1999 [4], 9., 11. un 13. panta interpretāciju.

3. Iesniedzējtiesa it īpaši uzdod jautājumu, vai šīs tiesību normas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā, atsaucoties uz Regulas Nr. 794/2001 9. un 11. pantu, tiek noteikta saliktu procentu metode, aprēķinot par atgūstamo atbalstu maksājamos procentus. Katrā ziņā es jau sākotnēji norādīšu, ka saskaņā ar šīs regulas 13. pantu, uz kuru valsts tiesiskajā regulējumā atsauce nav izdarīta, aplūkojamais aprēķins attiecīgajam atbalstam nebija jāpiemēro *ratione temporis*.

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV 2003 L 77, 21. lpp.
3 — OV L 83, 1. lpp.
4 — OV L 140, 1. lpp.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

1) Lēmums 2003/193

4. 2002. gada 5. jūnijā Komisija pieņēma Lēmumu 2003/193, kura 2. un 3. panta redakcija ir šāda:

"2. pants

Trīsgadīgais atbrīvojums no ienākuma nodokļa, kas paredzēts 1995. gada 28. decembra Likuma Nr. 549 3. panta 70. punktā un 1993. gada 30. augusta Dekrētlikuma Nr. 331, kas pārveidots ar 1993. gada 29. oktobra Likumu Nr. 427, 66. panta 14. punktā, un priekšrocības, kas izriet no saskaņā ar 1986. gada 1. jūlija Dekrētlikuma Nr. 318, kas ar grozījumiem pārveidots ar 1986. gada 9. augusta Likumu Nr. 488, 9.a pantu piešķirtajiem aizdevumiem akciju sabiedrībām, kuru akciju vairākums pieder valstij un kuras ir izveidotas saskaņā ar 1990. gada 8. jūnija Likumu Nr. 142, ir valsts atbalsts [LESD 107. panta 1. punkta] izpratnē.

Minētais atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu.

3. pants

Itālija veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem 2. pantā minēto shēmu ietvaros piešķirto atbalstu, kas jau ir ticis nelikumīgi nodots to rīcībā.

Atgūšana ir jāveic nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ciktāl atbilstoši tām ir iespējama tūlītēja un efektīva lēmuma izpilde.

Atgūstamais atbalsts ietver procentus, kas ir maksājami no dienas, kad atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā, līdz tā faktiskas atgūšanas dienai. Procenti ir aprēķināmi, pamatojoties uz bāzes likmi, ko izmanto, lai aprēķinātu reģionālā atbalsta subsīdijas ekvivalentu."

5. Lēmums 2003/193 ir paziņots Itālijas Republikai 2002. gada 7. jūnijā.

2) Regula Nr. 659/1999

6. Šīs regulas 14. pantā "Atbalsta atgūšana" ir paredzēts:

"1. Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja (turpmāk – "atgūšanas lēmums"). Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Kopienas tiesību vispārējo principu.

2. Atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus, kas aprēķināti pēc atbilstīgas likmes, ko nosaka Komisija. Procenti maksājami no dienas, kad nelikumīgais atbalsts nodots saņēmēja rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai.

3. Neskarot nevienu [Eiropas Savienības] Tiesas nolēmumu saskaņā ar LESD 278. pantu, atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sākts izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot [Savienības] tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus."

3) Regula Nr. 794/2004

7. Regulas Nr. 794/2004 9. un 11. pants ir ietverti V nodaļā "Nelikumīga atbalsta atmaksāšanas procentu likme".

8. Šīs regulas 9. pantā "Procentu likmes noteikšanas metode" ir noteikts:

"1. Ja nav citādi noteikts īpašā lēmumā, procentu likme, kas jāizmanto, atgūstot valsts atbalstu, kurš piešķirts, pārkāpjot [LESD 108. panta 3. punktu], ir procentuāla gada likme, ko nosaka Komisija pirms katra kalendārā gada.

[..]"

9. Regulas Nr. 794/2004 11. pantā "Procentu likmes piemērošanas metode" ir precizēts:

"1. Jāpiemēro tā procentu likme, kas ir piemērota tajā dienā, kad nelikumīgais atbalsts pirmoreiz nodots saņēmēja rīcībā.

2. Jāpiemēro salikto procentu likme līdz atbalsta atgūšanas brīdim. Procentiem, kas uzkrājas iepriekšējā gadā, piemēro procentus katrā turpmākā gadā.

3. Procentu likmes, kas minētas 1. punktā, piemēro visā periodā līdz atmaksāšanas datumam. [..]"

10. Regulas Nr. 794/2001 13. pants, kas ir ietverts VI nodaļā "Nobeiguma noteikumi", attiecas uz šīs regulas spēkā stāšanos. Šī panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka "šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*". Šī paša panta piektajā daļā ir paredzēts, ka "9. un 11. pantu piemēro attiecībā uz visiem atgūšanas lēmumiem, par kuriem paziņots pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas" (tātad 2004. gada 20. maijā); tas nav attiecināms uz aplūkojamo Komisijas lēmumu šīs lietas materiālos, kurš ir paziņots 2002. gada 7. jūnijā.

B – *Itālijas tiesības*

11. Civiltiesību kodeksa 1283. pantā ir noteikts:

"Ja vien nav paredzēts pretējais, uzkrājušies procenti var radīt procentus tikai, sākot no prasības celšanas tiesā dienas vai saskaņā ar vienošanos, kas ir noslēgta pēc procentu uzkrāšanās, ar nosacījumu, ka runa ir par procentiem, kuri nav samaksāti vismaz sešus mēnešus."

12. 2008. gada 29. novembra Dekrētlikuma Nr. 185 par steidzamiem pasākumiem atbalstam mājsaimniecībām, darbam un uzņēmumiem un par grozījumiem valsts stratēģiskā ietvarā ar antikrīzes pasākumu palīdzību[5], kas grozīts un pārveidots ar 2009. gada 28. janvāra Likumu Nr. 2[6] (turpmāk tekstā – "Dekrētlikums Nr. 185/2008"[7]), 24. pantā ir paredzēts:

"Procentus aprēķina saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Regulas (EK) Nr. 794/2004 [..] V nodaļā."

13. Corte suprema di cassazione (Kasācijas tiesa) skatījumā, atsauce Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktā tikai uz Regulas Nr. 794/2004 V nodaļu, nevis arī uz tās VI nodaļu, kurā ir iekļauts 13. panta piektās daļas pārejas noteikums, nozīmē to, ka saliktie procenti ir jāpiemēro attiecīgai atbalsta atgūšanai, pat ja tie attiecas uz Komisijas lēmumu, kas pieņemts, pirms spēkā stājusies minētā regula[8].

III – **Pamatlieta un prejudiciālais jautājums**

14. A2A tika izveidota, apvienojoties *ASM Brescia SpA* un *AEM SpA*.

15. Laikā no 1996. līdz 1999. gadam *ASM Brescia SpA* un *AEM SpA* saņēma atbrīvojumu no uzņēmumu ienākuma nodokļa un vietējā uzņēmumu nodokļa atbilstoši labvēlīgam nodokļu režīmam, kas paredzēts valsts tiesiskajā regulējumā akciju sabiedrībām, kuru akciju vairākums pieder valstij.

16. Šis atbrīvojums ar 2002. gada 5. jūnija Lēmumu 2003/193, kas tika paziņots 2002. gada 7. jūnijā, tika atzīts par nelikumīgu un ar kopējo tirgu nesaderīgu "valsts atbalstu".

17. Spriedumā Komisija/Itālija (C-207/05, EU:C:2006:366) Tiesa nosprieda, ka, "noteiktajā termiņā neveicot nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem atbalstu, kas ar [..] Lēmumu [2003/193] ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar kopējo tirgu, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek šī lēmuma 3. un 4. pants".

18. Uz šo spriedumu Itālijas likumdevējs reaģēja, lai radītu regulējumu aplūkojamā atbalsta atgūšanai, tostarp pieņemot Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu, saskaņā ar kuru procenti ir jāaprēķina atbilstoši Regulas Nr. 794/2004 V nodaļas noteikumiem, proti, piemērojot salikto procentu metodi.

5 — 2008. gada 29. novembra *GURI* Nr. 280 kārtējais pielikums.

6 — 2009. gada 28. janvāra *GURI* Nr. 22 kārtējais pielikums.

7 — Jānorāda, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir izdarīta atsauce arī uz 2007. gada 15. februāra Dekrētlikumu Nr. 10 par pienākumu, kas izriet no Kopienu un starptautiskām tiesībām, piemērošanu, kas grozīts un pārveidots ar 2007. gada 6. aprīļa Likumu Nr. 46 (turpmāk tekstā – "Dekrētlikums Nr. 10/2007"), ar nosaukumu "Eiropas Kopienu Tiesas 2006. gada 1. jūnijā taisītā sprieduma lietā C-207/05 izpilde. Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmuma 2003/193/EK ieviešana [..]". Iesniedzējtiesas skatījumā, Dekrētlikuma Nr. 10/2007 1. pants ir izteikts tādā pašā redakcijā kā Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts un 2009. gada 25. septembra Dekrētlikuma Nr. 135 par steidzamiem pasākumiem pienākumu, kas izriet no Kopienu tiesībām, izpildei un Eiropas Kopienu Tiesas spriedumu izpildi, kas grozīts un pārveidots ar 2009. gada 20. novembra Likumu Nr. 166 (2009. gada 24. novembra *GURI* Nr. 274 kārtējais pielikums). Tomēr iesniedzējtiesa nepaskaidro sakarību starp šīm trim tiesību normām. Katrā ziņā no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka atbilstošajā *Commissione tributaria regionale della Lombardia* sprieduma Nr. 99/19/10 (pārsūdzēts apelācijas kārtībā iesniedzējtiesā) daļā ir atsauce uz Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu. Savā analīzē es vismaz atsaukšos uz šo pēdējo minēto tiesību normu.

8 — Lai gan Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu neapstrīdami piemēro saskaņā ar Lēmumu 2003/193 atgūstamajam atbalstam, jānorāda, ka no iesniedzējtiesas minētajām valsts tiesību normām skaidri neizriet, ka salikto procentu metode ir tikusi piemērota vai padarīta piemērojama tikai saskaņā ar minēto lēmumu atgūstamajam valsts atbalstam, nevis citam nelikumīgam atbalstam.

19. A2A par šo nodokļu paziņojumu [9] cēla prasību *Commissione tributaria regionale della Lombardia* (Lombardijas reģiona Nodokļu tiesa), kas tai tika paziņots [10], lai atgūtu nodokļus, ko *ASM Brescia SpA* un *AEM SpA* nebija samaksājušas atbilstoši aplūkotajam nodokļa atbrīvojumam, kas kvalificēts kā "nelikumīgs atbalsts".

20. No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka *Commissione tributaria regionale della Lombardia* spriedumā Nr. 99/19/10 tostarp nolēma, ka "procentu aprēķins, pamatojoties uz saliktu bāzi [bija] pareizs, ciktāl tas [tika] veikts saskaņā ar Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu, atbilstoši kuram procentus aprēķina saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 794/2004 [..], tādējādi vien aprobežojoties ar Eiropas Komisijas aizsāktu praksi vismaz kopš 1997. gada".

21. A2A šo spriedumu pārsūdzēja *Corte suprema di cassazione*, tostarp uzsvērdama, ka šis *Commissione tributaria regionale della Lombardia* secinājums neesot saderīgs ar "kombinētajiem Lēmuma 2002/193 3. panta un Regulas (EK) Nr. 794/2004 13. panta noteikumiem".

22. A2A ir izsecinājusi pretrunu starp Savienības tiesībām un valsts tiesisko regulējumu, kas ir ticis pieņemts, lai aprēķinātu procentus, Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. pantu, jo tajā ir atsauce uz Regulu Nr. 794/2004, kuras 9. un 11. pantā ir paredzēta striktāka procentu aprēķināšanas sistēma salīdzinājumā ar iepriekš pieņemto, savukārt minētās regulas 13. panta piektajā daļā ir noteikts, ka šo sistēmu piemēro visiem lēmumiem par atbalsta atgūšanu, kas pieņemti pēc minētās regulas spēkā stāšanās (proti, 2004. gada 20. maija), un tādēļ to nepiemēro Lēmumam 2003/193.

23. Corte suprema di cassazione, pirmkārt, norāda, ka nevienā no Savienības tiesību normām skaidri nav ietverts aizliegums dalībvalstīm pieņemt šādus noteikumus, taču, otrkārt:

— skaidra ir Regula Nr. 794/2004, jo tajā ir paredzēts, ka ar to radīto procentu piemērošanas metodi piemēro lēmumiem par atbalsta atgūšanu pēc tās spēkā stāšanās;

— Lēmuma 2003/193 pieņemšanas datumā 2002. gada jūnijā nedz Savienības tiesībās, nedz Tiesas judikatūrā nebija precizēts, ka valsts atbalsta atgūšanā piemērojamie procenti ir jāpiemēro, pamatojoties uz saliktu bāzi, kas ir Komisijas prakse, saskaņā ar kuru šajā ziņā pat tiek izdarīta atsauce uz valsts tiesībām, un

— Itālijas tiesībās tiek pieļauts procentus aprēķināt no procentiem (kapitalizācija) finansiālām saistībām un līdz ar to arī parādam valstij tikai robežās, kas noteiktas Itālijas Civiltiesību kodeksa 1283. pantā.

24. Šādos apstākļos *Corte suprema di cassazione* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Regulas Nr. 659/1999] 14. pants un [Regulas Nr. 794/2004] 9., 11. un 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kuros saistībā ar valsts atbalsta atgūšanas pasākumu, kura pamatā ir 2002. gada 7. jūnijā paziņots Komisijas lēmums, ir paredzēts, ka procenti ir nosakāmi, pamatojoties uz Regulas Nr. 794/2004 V nodaļā ietvertajiem noteikumiem (un it īpaši tās 9. un 11. pantu), tādējādi piemērojot uz saliktu procentu metodi balstītu procentu likmi?"

9 — No Tiesas kancelejā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka pamatlieta attiecas uz šādiem nodokļu paziņojumiem: *avviso di accertamento n° R1P3101304/2009 IRPEG + ILOR 1996, avviso di accertamento n° TMB030200374/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento n° TMB030200379/2009 IRPEG 1999, avviso di accertamento n° TMB030200381/2009 IRPEG 1998, avviso di accertamento n° TMB030200382/2009 IRPEG 1999* un *avviso di accertamento n° R1P3100012/2009 IRPEG + ILOR 1997.*

10 — Saskaņā ar Tiesas kancelejā iesniegtajiem lietas materiāliem un lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu procenti, kas minēti šajos nodokļu paziņojumos, ir tikuši aprēķināti saskaņā ar Regulas Nr. 794/2004 V nodaļas noteikumiem, uz kuriem ir izdarīta atsauce Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktā.

IV – **Tiesvedība Tiesā**

25. Itālijas Republika, *A2A* un Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus. Tā kā neviens ieinteresētajiem lietas dalībniekiem lūgumu neiesniedza, Tiesa nolēma taisīt spriedumu bez tiesas sēdes mutvārdu paskaidrojumu sniegšanai.

V – **Analīze**

A – *Atsauce uz valsts tiesībām procentu aprēķināšanai par periodu pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās*

26. Corte suprema di cassazione uzdotais jautājums attiecas uz to, vai Savienības tiesības nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, proti, Dekrētlikumu Nr. 185/2008, kurā ir paredzēta saliktu procentu metodes piemērošana nelikumīga atbalsta atgūšanai, atsaucoties uz Regulu Nr. 794/2004, kurā šī metode ir noteikta 11. pantā, lai gan aplūkotais lēmums par valsts atbalsta atgūšanu Itālijas Republikai tika paziņots pirms minētās regulas spēkā stāšanās [11].

27. Nav šaubu, ka saskaņā ar Regulas Nr. 794/2004 13. panta piekto daļu minētās regulas 9. un 11. pantu nepiemēro *ratione temporis* Lēmumam 2003/913, jo tas Itālijas Republikai tikai paziņots pirms šīs regulas spēkā stāšanās [12]. Tādējādi ar Regulu Nr. 794/2004 salikto procentu metodes piemērošanu nelikumīga atbalsta atgūšanai var noteikt tikai, ja lēmums par atgūšanu ir ticis paziņots pirms minētās regulas spēkā stāšanās.

28. Taču Itālijas likumdevējs, pieņemdams Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu, apzināti atgūstamajam atbalstam ir izvēlējies salikto procentu metodi atbilstoši Lēmumam 2003/193, lai arī šis lēmums ir ticis pieņemts pirms Regulas Nr. 794/2004 11. panta spēkā stāšanās. Turklāt no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts atšķiras no Itālijas Civiltiesību kodeksa 1283. panta, kurā procentu aprēķins uz saliktu procentu bāzes ir paredzēts konkrētos gadījumos un saskaņā ar striktiem noteikumiem.

29. A2A uzskata, ka ar Regulas Nr. 794/2004 13. panta piekto daļu "tiek radīta viennozīmīga pagaidu barjera" un ka, tā kā Lēmums 2003/193 "ir datēts ar 2002. gada 5. jūniju un Itālijas Republikai paziņots 2002. gada 7. jūnijā, proti, pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās 2004. gada 20. maijā, ir acīmredzami, ka, vienkārši izpildot šo lēmumu, atsauce uz aplūkoto (2004. gada) regulu nevar pamatot (minētajā regulā paredzēto) salikto procentu piemērošanu".

11 — Jānorāda, ka šis jautājums attiecas tikai un vienīgi uz aplūkotajam nelikumīgajam atbalstam piemērojamo procentu aprēķina metodi, nevis pašu tā atgūšanas ar procentiem principu saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 2. punktu. 2009. gada 11. jūnija spriedumā Vispārējā tiesa noraidīja prasību, ko bija cēlušas *AEM SpA* un *ASM Brescia SpA* un kas attiecās uz Lēmuma 2003/193 2. un 3. panta atcelšanu. Skat. Vispārējās tiesas spriedumus *ASM Brescia*/Komisija (T-189/03, EU:T:2009:193) un *AEM*/Komisija (T-301/02, EU:T:2009:191), kas tika apstiprināti apelācijas tiesvedībā ar spriedumiem *A2A*/Komisija (C-318/09 P, EU:C:2011:856) un *A2A*/Komisija (C-320/09 P, EU:C:2011:858).

12 — Skat. šo secinājumu 5. un 10. punktu.

1) Savienības tiesībās pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās nebija noteikta prasība par salikto procentu aprēķināšanas metodi

30. Jākonstatē, ka, ja, nav citu elementu un skaidrojuma minētās regulas tekstā, tad no vienkāršas Regulas Nr. 794/2004 11. panta nepiemērojamības *ratione temporis* Lēmumam 2003/193 nevar izsecināt, ka Savienības tiesības nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, kurā ir paredzēta salikto procentu metodes piemērošana pamatlietā aplūkotā nelikumīga valsts atbalsta atgūšanā. Kaut arī Regulas Nr. 794/2004 13. panta piektajā daļā dalībvalstīm ir skaidri noteikts pienākums nelikumīga valsts atbalsta atgūšanā piemērot salikto procentu metodi, sākot no tajā minētā datuma, saskaņā ar šīs tiesību normas tekstu nav aizliegts to piemērot pirms šī datuma.

31. Jānorāda arī, ka Lēmuma 2003/193 pieņemšanas un paziņošanas brīdī 2002. gada jūnijā nevienā Savienības tiesību normā, ne arī Tiesas judikatūrā nebija izvirzīta prasība vai noteikts aizliegums nelikumīga valsts atbalsta atgūšanā piemērot īpašu procentu aprēķināšanas metodi[13].

32. Šajā ziņā ir jānorāda, ka, lai gan Regulas Nr. 659/1999 14. panta 2. punktā ir paredzēts, ka "atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus, kas aprēķināti pēc atbilstīgas likmes, ko nosaka Komisija", šajā tiesību normā nav minēts nekas par to, vai šos procentus aprēķina, pamatojoties uz vienkāršu vai saliktu procentu likmi.

33. Turklāt, runājot par Lēmumu 2003/193, tā 3. pantā ir paredzēts, ka "atgūšana ir jāveic nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ciktāl atbilstoši tām ir iespējama tūlītēja un efektīva lēmuma izpilde", un ka "atgūstamais atbalsts ietver procentus, kas ir maksājami no dienas, kad atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā, līdz tā faktiskas atgūšanas dienai. Procenti ir aprēķināmi, pamatojoties uz bāzes likmi, ko izmanto, lai aprēķinātu reģionālā atbalsta subsīdijas ekvivalentu". Lai gan ir precizējumi par periodu un atsauces likmi[14] procentu aprēķinā, Lēmumā 2003/193 nav nekas nav minēts par to, vai procenti[15] ir jāaprēķina atbilstoši vienkāršas procentu likmes vai saliktas procentu likmes metodei.

2) Savienības tiesībās pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās procentu aprēķināšanai ir atsauce uz valsts tiesībām

34. Lai arī spriedumā Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 83. punkts) Tiesa pamatoti ir noteikusi, ka "nelikumīga atbalsta aktualizācijas metode ir materiāltiesisks, nevis procesuāls jautājums", no šī sprieduma arī izriet, ka pirms Regulas Nr. 794/2004 pieņemšanas un tādēļ, ka lēmumā par atgūšanu nekas nav teikts jautājumā par to, vai atgūstamais atbalsts ir vai nav jāaktualizē, pamatojoties uz saliktu procentu likmi, nelikumīgi piešķirtā valsts atbalsta summas atgūšana tika veikta atbilstoši valsts tiesību normām, ieskaitot kavējuma naudu saistībā ar parādu valstij[16]. Tiesa tādējādi uzskatīja, ka Komisijas ieviestā praksē jautājums par procentu noteikšanu un to aprēķinu ir

13 — Šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 46. un 82. punkts). Tiesa šī sprieduma 46. punktā konstatē, ka 2003. gada 8. maija Paziņojumā 2003/C 110/08 par procentu likmēm, kas jāpiemēro, atgūstot nelikumīgi piešķirtus atbalstus (OV 2003, C 110, 21. lpp.), "Komisija ir *expressis verbis* atzinusi, ka ir radies jautājums par to, vai procentu likmei, ko piemēro, atgūstot nelikumīgi piešķirtu atbalstu, būtu jābūt vienkāršai vai saliktai, un nospriedusi, ka ir steidzami jāizskaidro nostāja šajā ziņā. Tādējādi tā informēja dalībvalstis un ieinteresētās personas par to, ka visos lēmumos, kurus tā turpmāk pieņems un kuros tiks uzdots atgūt nelikumīgi piešķirtu atbalstu, tā piemēros atsauces likmes, pamatojoties uz salikto procentu likmi."

14 — Skat. pēc analoģijas Regulas Nr. 794/2004 9. pantu.

15 — Skat. pēc analoģijas Regulas Nr. 794/2004 11. pantu.

16 — Komisija "savā 1991. gada 4. marta vēstulē dalībvalstīm SG(91) D/4577 ir norādījusi, ka galīgais lēmums, ar kuru tā konstatē atbalsta nesaderīgumu ar kopējo tirgu, "nozīmē nelikumīgi piešķirto atbalsta summu atgūšanu, kas veicama saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tai skaitā, valsts aizdevumiem piemērojamajiem noteikumiem par nokavējuma procentiem, ņemot vērā to, ka procenti parasti tiek aprēķināti, sākot no attiecīgā nelikumīgā atbalsta piešķiršanas brīža". Savā 2004. gada 30. aprīļa paziņojumā par atsevišķu valsts atbalsta politikas jomā pieņemto dokumentu novecojušo raksturu (OV 2004, C 115, 1. lpp.) Komisija informēja dalībvalstis un ieinteresētās personas par to, ka tā vairs neplāno piemērot šo vēstuli. No šī paziņojuma izriet, ka "pēc tam, kad Komisija bija pieņēmusi Regulu (EK) Nr. 794/2004 [..], vairāki no šiem dokumentiem zaudēja savu aktualitāti. Aplūkotie dokumenti attiecās uz paziņošanas pienākumu, paziņošanas procedūrām, ieskaitot paātrināto paziņošanu, gada ziņojumiem, termiņiem un nelikumīga atbalsta atgūšanu". Spriedums Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 83. un 84. punkts).

sasaistīts ar atgūšanas procesuālo kārtību un šajā ziņā tiek izdarīta atsauce uz valsts tiesībām [17]. Šajā spriedumā Tiesa norādīja, ka Francijas tiesībās bija paredzēta vienkāršas procentu likmes piemērošana. Tādēļ tā uzskatīja, ka lēmums par attiecīgo atgūšanu ir jāinterpretē tādējādi, ka procenti, kas maksājami par periodu no brīža, kad pieņemts šis lēmums, līdz atbalsta atgūšanai tiek aprēķināti pēc vienkāršas likmes.

35. Tādēļ es uzskatu, ka Lēmumā 2003/193 3. pantā, paredzot, ka aplūkojamā atbalsta atgūšana ir jāveic atbilstoši attiecīgās dalībvalsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ir palicis atklāts jautājums saistībā ar procentu aprēķināšanas metodi. No tā izriet, ka Itālijas Republika varēja brīvi izvēlēties procentus piemērot vai nu atbilstoši vienkāršai, vai saliktai procentu likmei [18]. Jāpiebilst, ka Itālijas likumdevējs izvēli ir izdarījis, atsaukdamies uz Regulā Nr. 794/2004 paredzēto metodi, taču bez jebkāda mājiena uz tā nodomu šādi izpildīt pienākumu, kas tam uzlikts ar Savienības tiesībām.

B – *Vai Savienības tiesībās ir noteikti šīs brīvības ierobežojumi?*

36. Šajā ziņā ir skaidrs, ka ar Lēmuma 2003/193 3. pantu tiek īstenots Regulas Nr. 659/1999 14. pants, kurā noteikta procedūra, kā dalībvalstis atgūst nelikumīgi piešķirto valsts atbalstu.

37. Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punktu, ja nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja. Šajā punktā ir piebilde, ka Komisija nepieprasa atbalsta atgūšanu, ja, to darot, tā nonāktu pretrunā ar Eiropas Savienības tiesību vispārējo principu.

38. Saskaņā ar šīs regulas 14. panta 3. punkta pirmo teikumu atgūšanu veic nekavējoties un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts valsts tiesību aktos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā attiecīgās dalībvalstis saskaņā ar minētās regulas 14. panta 3. punkta pēdējo teikumu, neskarot Savienības tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus.

39. Regulas Nr. 659/1999 14. panta 3. punktā izvirzītie nosacījumi vien atspoguļo efektivitātes principa prasības, kas iedibināts Tiesas judikatūrā [19]. Saskaņā ar tādu šo efektivitātes principu, kāds pastāvīgajā judikatūrā konkretizēts valsts atbalsta jomā, dalībvalsts, kam saskaņā ar Komisijas lēmumu ir pienākums atgūt nelikumīgu atbalstu, var brīvi izvēlēties līdzekļus, ar kādiem tā šo pienākumu izpildīs, ar nosacījumu, ka izvēlētie pasākumi neapdraud Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti [20], kā arī atbilst Savienības tiesību vispārējiem principiem un pamattiesībām [21].

40. Tādējādi ir jāizvērtē, vai salikto procentu metodes piemērošana saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu, kāds minēts pamatlietā, neapdraud Savienības tiesību piemērojamību un efektivitāti un nav pretrunā pamattiesībām vai Savienības tiesību vispārējiem principiem. Prasības, kas izriet no vispārējo principu aizsardzības, kuri atzīti Savienības tiesību sistēmā, dalībvalstīm ir arī saistošas, kad tās ievieš Savienības tiesību regulējumu [22], šajā gadījumā – Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1 punktu un Lēmuma 2003/193 3. pantu.

17 — Šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 80.–86. punkts).

18 — Pēc manām domām, Lēmuma 2003/193 3. pantā, kura redakcija ir gandrīz identiska spriedumā Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707) aplūkotajai tiesību normai, jautājums par procentu noteikšanu ir sasaistīts ar atbalsta atgūšanas procesuālo kārtību, un šajā ziņā tajā ir atsauce uz valsts tiesībām.

19 — Skat. spriedumu *Scott* un *Kimberly Clark* (C-210/09, EU:C:2010:294, 20. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 — Spriedums *Scott* un *Kimberly Clark* (C-210/09, EU:C:2010:294, 21. punkts).

21 — Spriedums Komisija/Vācija (C-527/12, EU:C:2014:2193, 39. punkts).

22 — Spriedums *Gerekens* un *Procola* (C-459/02, EU:C:2004:454, 21. punkts).

1) Aplūkotais pasākums Savienības tiesību valsts atbalsta jomā efektivitātes kontekstā

41. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru gadījumos, kad ir atzīts atbalsta nelikumīgums, atbalsta atmaksāšana, piedzenot to no saņēmēja, ir loģiskas šāda atzinuma sekas. Atmaksājot atbalstu, saņēmējs zaudē tiesības uz priekšrocību, kura tam bija salīdzinājumā ar konkurentiem tirgū, un tiek atjaunota situācija, kas bija pirms atbalsta samaksāšanas [23].

42. Turklāt, kā norādīts Paziņojumā 2003/C 110/08, atgūstamā nelikumīgā atbalsta rezultātā "saņēmējam finanšu līdzekļi tiek piešķirti ar nosacījumiem, kas ir līdzīgi vidēja ilguma aizdevumam, par kuru nav jāmaksā procenti, piemērojamajiem nosacījumiem. Līdz ar to šķiet, ka, lai pilnībā neitralizētu šādā situācijā iegūtās finansiālās priekšrocības, ir jāpiemēro saliktie procenti." [24]. No tā izriet, ka salikto procentu piemērošana tikai aktualizē nelikumīgā atbalsta, kuru saņēmējs ir izmantojis, finanšu vērtību.

43. Tādējādi ar tādu valsts tiesisko regulējumu, kāds minēts pamatlietā, kurā ir noteikta prasība par procentu iekasēšanu, kas aprēķināti pēc saliktas procentu likmes piešķirtam nelikumīgam atbalstam un kuru mērķis tādējādi ir novērst jebkādas radītās finansiālās priekšrocības, ieskaitot aksesuārās [25], var atjaunot normālus konkurences, kas tika izkropļota ar aplūkotā nelikumīgā atbalsta piešķiršanu, apstākļus [26] un līdz ar to nodrošina Savienības tiesību valsts atbalsta jomā piemērojamību un efektivitāti.

2) Aplūkotais pasākums Itālijas Republikas bezdarbības un tiesiskās paļāvības un tiesiskās noteiktības principu aizsardzības kontekstā

44. A2A norāda, ka vilcināšanās pamatlietā aplūkotā atbalsta novērtotā atgūšanā un tas, ka šī atgūšana notika tikai pēc tam, kad Tiesa spriedumā Komisija/Itālija (C-207/05, EU:C:2006:366) konstatēja Itālijas Republikas pienākumu neizpildi, ir piedēvējama tikai un vienīgi šīs valsts "bezdarbībai". Šī iemesla dēļ, *A2A* skatījumā, salikto procentu piemērošanas pamatā esot "kļūdains regulējums".

45. Šādiem argumentiem nevar piekrist.

46. Saliktu procentu piemērošana, sākot no nelikumīgā atbalsta saņemšanas dienas līdz tā faktiskai atgūšanai, ļauj tikai šo atgūto summu padarīt atbilstīgu reālai atbalsta vērtībai laikā, kad *A2A* tas bija piešķirts, un neko vairāk [27]. Tātad nevar būt jautājuma par "kļūdainu regulējumu".

47. A2A arī uzskata, ka "ar tiesiskās paļāvības aizsardzību nav saderīgi tas, ka ar valsts tiesisko regulējumu personai ar atpakaļejošu spēku tiek liegta juridiski aizsargāta paļaušanās, saskaņā ar kuru tās atmaksas pienākums bija saistīts tikai ar vienkāršu procentu piemērošanu. Tā arī norāda, ka iestāžu aktiem un valsts pasākumiem, ar kuriem tie tiek īstenoti, ir jābūt konkrētiem un paredzamiem, lai ieinteresētajām personām ļautu saprātīgā laikā paredzēt to sekas un precīzi saprast tajos tām noteikto pienākumu apjomu. *A2A* skatījumā, šī tiesiskās noteiktības prasība ir īpaši stingra, ja runa ir par tiesisko regulējumu, kurā indivīdiem ir noteiktas finansiālas saistības.

23 — Spriedums *Unicredito Italiano* (C-148/04, EU:C:2005:774, 113. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 — Skat. arī Regulas Nr. 794/2004 preambulas 13. apsvērumu, kurā ir noteikts, ka "var uzskatīt, ka piešķirtais valsts atbalsts samazina saņēmējuzņēmuma prasības pēc finansējuma vidējā termiņā. [..]"

25 — Skat. pēc analoģijas spriedumu *Falck* un *Acciaierie di Bolzano*/Komisija (C-74/00 P un C-75/00 P, EU:C:2002:524, 159. punkts), kurā Tiesa pamatoti nosprieda, ka "iepriekšējā stāvokļa atjaunošana var notikt tikai, ja atbalsta atgūšana ir papildināta ar procentiem, kas tiek aprēķināti, sākot no atbalsta piešķiršanas dienas, un ja piemērotā procentu likme atbilst procentu likmei, kuru izmanto tirgū. Pretējā gadījumā saņēmējs saglabā priekšrocību, kas ir valsts līdzekļu bezmaksas avanss vai subsidēts aizdevums".

26 — Skat. spriedumu *Scott* un *Kimberly Clark* (C-210/09, EU:C:2010:294, 22. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 — Skat. šo secinājumu 42. un 43. punktu.

48. Lai gan vispār tiesiskās noteiktības princips, kas ir to vispārējo principu starpā, kuri ir atzīti Savienības tiesību sistēmā un kuri dalībvalstīm ir saistoši, kad tās ievieš Savienības regulējumu [28], "nepieļauj to, ka tiesību akta piemērojamība laikā sākas brīdī, kas ir pirms tā publicēšanas datuma" [29], atšķirībā no *A2A* apsvērumiem es neuzskatu, ka tādu kā pamatlietā aplūkoto valsts tiesisko regulējumu piemēro retroaktīvi.

49. Faktiski no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet – taču tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, ka Dekrētlikumā Nr. 185/2008 jau atgūtajam atbalstam ar atpakaļejošu spēku tika piemērota salikto procentu likme vai ka tas stājās spēkā pirms tā publicēšanas. Jānorāda, ka pamatlietā aplūkotā nodokļu paziņojuma nosūtīšanas datumā [30] Dekrētlikums Nr. 185/2008 jau bija piemērojams, jo tā 36. pantā ir noteikts, ka tas stājas spēkā tā publicēšanas *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* dienā, proti, 2008. gada 29. novembrī [31].

50. Tāpat ir pareizi tas, ka salikto procentu metode, kas piemērota par atgūstamo atbalstu maksājamiem procentiem atbilstoši Lēmumam 2003/193, nebija piemērojama nedz saskaņā ar Savienības tiesībām, nedz saskaņā ar Itālijas tiesībām, pirms tika pieņemts Dekrētlikums Nr. 185/2008, un tādēļ, pieņemot un paziņojot šo lēmumu, no pastāvīgas judikatūras tomēr izriet, ka jauno tiesību normu piemēro nekavējoties tādas situācijas tiesiskajām sekām, kura radusies, kad spēkā vēl bija iepriekšējā tiesību norma [32].

51. Tā kā pamatlietā aplūkotais atbalsts netika atgūts, ne saistībā ar to tika nosūtīti iepriekš minētie nodokļu paziņojumi, pirms tika paziņots Dekrētlikums Nr. 185/2008, šī dekrētlikuma 24. panta 4. punktu nevar uzskatīt par tādu, kas attiecas uz situāciju, kura radusies pirms tā spēkā stāšanās.

52. No tā izriet, ka nav nozīmes *A2A* apsvērumiem saistībā ar saliktu procentu metodes piemērošanu ar atpakaļejošu spēku un iespējamā tiesiskās paļāvības un tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu.

53. Jānorāda arī, ka līdz ar Dekrētlikuma Nr. 185/2008 publicēšanu bija skaidrs, ka saskaņā ar Lēmumu 2003/193 procentu aprēķinos atgūstamajam nelikumīgajam atbalstam tiks piemērota salikto procentu metode, un to attiecīgās personas varēja paredzēt.

C – *Aplūkotais pasākums pamattiesību kontekstā*

54. Pirmkārt, sekojot Komisijas paraugam, ir jānorāda, ka, ja atbalsta ar procentiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz saliktu procentu likmi, atgūšanas mērķis ir tikai un vienīgi atjaunot agrāko tiesisko stāvokli, tādā gadījumā tāds kā pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums nav sankcija [33] un nav uzskatāms par nesamērīgu salīdzinājumā ar LESD 107. un 108. pantā minētajiem mērķiem [34]. Ir arī skaidrs, ka pat, ja šādas sankcijas nav, tad nav piemērojams Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. pants, saskaņā ar kuru "nevar piemērot bargāku sodu par to, kas bijis spēkā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī".

55. Otrkārt, ir jāvērtē *A2A* arguments saistībā ar diskrimināciju.

28 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Gerekens* un *Procola* (C-459/02, EU:C:2004:454, 21.–24. punkts).

29 — Skat. spriedumu Nīderlande/Padome (C-110/97, EU:C:2001:620, 151. punkts un tajā minētā judikatūra). Tāpat saskaņā ar pastāvīgo judikatūru materiālo tiesību normas, nodrošinot tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principa ievērošanu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tās attiecas uz situācijām, kas iestājušās pirms to stāšanās spēkā, tikai tad, kad no to teksta, mērķa vai to sistēmas skaidri izriet, ka tām ir piešķirtas šādas sekas (šajā ziņā skat. arī spriedumu *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 49. punkts)).

30 — Minētie paziņojumi, šķiet, ir izdoti 2009. gadā, bet tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai. Skat. šo secinājumu 9. zemsvītras piezīmi.

31 — Tā kā Dekrētlikums Nr. 10/2007 stājās spēkā 2007. gada 16. februārī, manis analizētais *mutatis mutandis* ir piemērojams tā 1. pantam. Skat. šo secinājumu 7. zemsvītras piezīmi.

32 — Spriedums *Pokrzeptowicz-Meyer* (C-162/00, EU:C:2002:57, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 — Skat. pēc analoģijas spriedumu Beļģija/Komisija (C-75/97, EU:C:1999:311, 65. punkts).

34 — Skat. spriedumu *Diputación Foral de Vizcaya* u.c./Komisija (no C-471/09 P līdz C-473/09 P, EU:C:2011:521, 100. punkts).

56. A2A skatījumā, atbalstu saņēmušie uzņēmumi, kas ir atgūšanas rīkojumu adresāti, pamatojoties uz Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. pantu, atrodas atšķirīgā situācijā un mazāk izdevīgākā nekā tie uzņēmumi, uz kuriem attiecas vienlaikus vai pirms Lēmuma 2003/193 [35] pieņemtie lēmumi par atbalsta atgūšanu, kuros nav paredzēts atbalsta atgūšanai piemērot saliktos procentus.

57. Lai gan vienlīdzīgas attieksmes princips ir Savienības tiesību vispārējs princips, kas iedibināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. un 21. pantā [36], no pastāvīgās judikatūras izriet, ka līdzīgas situācijas netiek vērtētas atšķirīgi un atšķirīgas situācijas netiek vērtētas līdzīgi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatota. Atšķirīgas situācijas raksturojošie elementi un to salīdzināmais raksturs tostarp ir jānosaka un jānovērtē, ņemot vērā Savienības tiesību akta, ar ko ievieš šo atšķirību, mērķi. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts. Šādai pieejai arī būtu *mutatis mutandis* jāprevalē vērtējumā, kas, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes principu, attiecas uz valsts pasākumu saderīgumu, ieviešot Savienības tiesības [37].

58. Lai arī Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts ir formulēts abstrakti un vispārīgi, no dažiem Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka tas tieši ir ticis pieņemts tādēļ, lai regulētu ar Lēmumu 20013/193 par nelikumīgu atzītā valsts atbalsta atgūšanu [38]. Otrkārt, lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un *A2A* un Itālijas Republikas apsvērumos ir uzsvērtas atšķirības starp Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktā noteikto procentu aprēķina metodi (salikta) un Itālijas Civiltiesību kodeksa 1283. pantā [39] noteikto metodi (vienkārša). Turklāt no iesniedzējtiesas minētajām valsts tiesību normām izriet, ka salikto procentu metode tika piemērota vai padarīta piemērojama tikai atbilstoši Lēmumam 2003/193 atgūstamajam atbalstam, nevis citam nelikumīgam atbalstam [40].

59. Vēl jānorāda, ka Itālijas Republika savos apsvērumos nepaskaidro, kādēļ valsts likumdevējs ir nolēmis Regulā Nr. 794/2004 paredzēto aprēķina metodi paplašināt līdz tiesību aktiem par atgūšanu, kas pamatoti ar Lēmumu 2003/193. Tā tikai norāda, ka valsts tiesiskais regulējums ir vērsts uz tādas situācijas atjaunošanu, kas pastāvējusi pirms nelikumīgā atbalsta, un ka, "lai arī vispārīgā iekšējo tiesību normā (proti, Itālijas Civiltiesību kodeksa 1283. pants) ir iedibināts princips par to, ka vispār procenti tiek aprēķināti pēc vienkāršas metodes, speciālajās tiesību normās, kas regulē valsts atbalstu, īstenojot Lēmumu 2003/193, tiek piemērots pretējs princips, saskaņā ar kuru ir noteikta saliktu procentu likme".

60. Ir skaidrs, kā jau tas tika paskaidrots iepriekš, ka tāds kā pamatlietā minētais valsts tiesiskais regulējums, kurā ir noteikta salikto procentu likme procentu aprēķinos, kas ir jāmaksā atgūstamajam atbalstam, ir vērsts uz tādas situācijas atjaunošanu, kas bija pirms nelikumīgā atbalsta, un tādu priekšrocību novēršanu, kuras no atbalsta izriet un kurām ir pret konkurenci vērstas sekas. Nosakot šādu metodi, tiesiskajā regulējumā ir paredzēta izvairīšanās no tā, ka uzņēmums saglabā priekšrocību, kas atbilst aizdevuma summai ar procentiem [41].

61. Efektīvas LESD 107. un 108. panta piemērošanas pamatā tādēļ ir prasība, lai dalībvalsts nelikumīgam atbalstam var pieskaņot procentu aprēķināšanas metodi, lai tādējādi novērstu visas no atbalsta izrietošās finansiālās priekšrocības un lai ar šādu tiesisko regulējumu, ar ko tiek mainīti agrākie tiesību akti, netiktu pārkāpts vienlīdzīgas attieksmes princips.

35 — *A2A* skatījumā, Itālijas Republika saliktos procentus nav piemērojusi atbalsta atgūšanā, izpildot Komisijas 2000. gada 12. jūlija Lēmumu 2000/668/EK par Itālijas piešķirto valsts atbalstu nodokļu atvieglojumu saskaņā ar Itālijas Likumu Nr. 549/95 veidā uzņēmumiem kuģu būvniecības nozarē (OV L 279, 46. punkts).

36 — Spriedums *Guardian Industries* un *Guardian Europe*/Komisija (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 51. punkts).

37 — Spriedums *IBV & Cie* (C-195/12, EU:C:2013:598, 50., 52. un 53. punkts).

38 — Dekrētlikuma Nr. 10/2007 1. panta nosaukums ir "Eiropas Kopienu Tiesas 2006. gada 1. jūnijā pasludinātā sprieduma lietā C-207/05 izpilde. Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmuma 2013/193/EK īstenošana [..]". Skat. arī šo secinājumu 7. zemsvītras piezīmi.

39 — Skat. šo secinājumu 22. un 23. punktu.

40 — Skat. šo secinājumu 8. zemsvītras piezīmi.

41 — Skat. šo secinājumu 41.–43. punktu.

62. Tā rezultātā fakts, ka uzņēmumi saņēmēji un uz Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta balstīto, Itālijas Republikas adresēto atgūšanas rīkojumu adresāti atrodas atšķirīgā un mazāk labvēlīgā situācijā salīdzinājumā ar uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Itālijas Republikas adresētie atgūšanas rīkojumi pirms Lēmuma 2003/193 pieņemšanas, nav uzskatāms par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu [42].

63. Šādi tas, iespējams, var nebūt attiecībā uz lēmumiem par atbalsta atgūšanu, kas pieņemti vienlaicīgi vai pēc tiem lēmumiem, kas balstīti uz Lēmumu 2003/193, bet uz kuriem vēl neattiecas Regula Nr. 794/2004, taču lūgumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu nav pietiekamas informācijas, lai izvērtētu iespējamo diskrimināciju šajā ziņā.

64. Tā kā Tiesai nav konkrētas informācijas nedz par citiem lēmumiem par atgūšanu, kas pieņemti tajā paša laikā vai vēlāk, nedz arī par kritērijiem, kas ir bijuši šīs iespējamās izšķiršanas pamatā, un attiecīgi par tās pamatotību, iesniedzējtiesai tādēļ šis jautājums ir jāizvērtē, pamatojoties uz šajos secinājumos izklāstītajiem principiem.

65. Ja iesniedzējtiesai būs jākonstatē, ka *A2A* tik tiešām ir tikusi nepamatoti diskriminēta, tai būtu jāpieņem koriģējoši pasākumi tās novēršanai un tas būs jāveic atbilstoši valsts procedūrai. Citiem vārdiem, vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa efektivitātes nodrošināšanas nolūkos iesniedzējtiesai, neatsakoties no procentu piemērošanas, būtu jāatsakās no saliktu procentu metodes piemērošanas, aprēķinot maksājamos procentus atbalstam, kas jāatgūst no *A2A*.

VI – **Secinājumi**

66. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Corte suprema di cassazione* (Itālija) uzdoto prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai, 14. pants, Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Regulu Nr. 659/1999, 9., 11. un 13. pants un Savienības tiesību vispārējie principi ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek radīti šķēršļi valsts tiesiskajam regulējumam, kurā saistībā ar valsts atbalsta atgūšanu pēc Komisijas lēmuma[, kas paziņots 2002. gada 7. jūnijā,] pieņemšanas ir paredzēts, ka procenti tiek aprēķināti, piemērojot salikto procentu metodi.

42 — Tas, ka Itālijas Republika saskaņā ar procesuālās autonomijas principu piemēro salikto procentu metodi, lai gan citas dalībvalstis piemēro vienkāršo procentu metodi, atšķirībā no *A2A* apsvērumos minētā arī nav uzskatāms par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu. Faktiski procesuālās autonomijas princips nozīmē to, ka dažādās dalībvalstīs attieksme pret nelikumīga valsts atbalsta saņēmējiem var būt atšķirīga un tie tātad var nebūt līdzīgās situācijās, ja vien, protams, šīs atšķirības neapdraud Savienības tiesību efektivitāti.